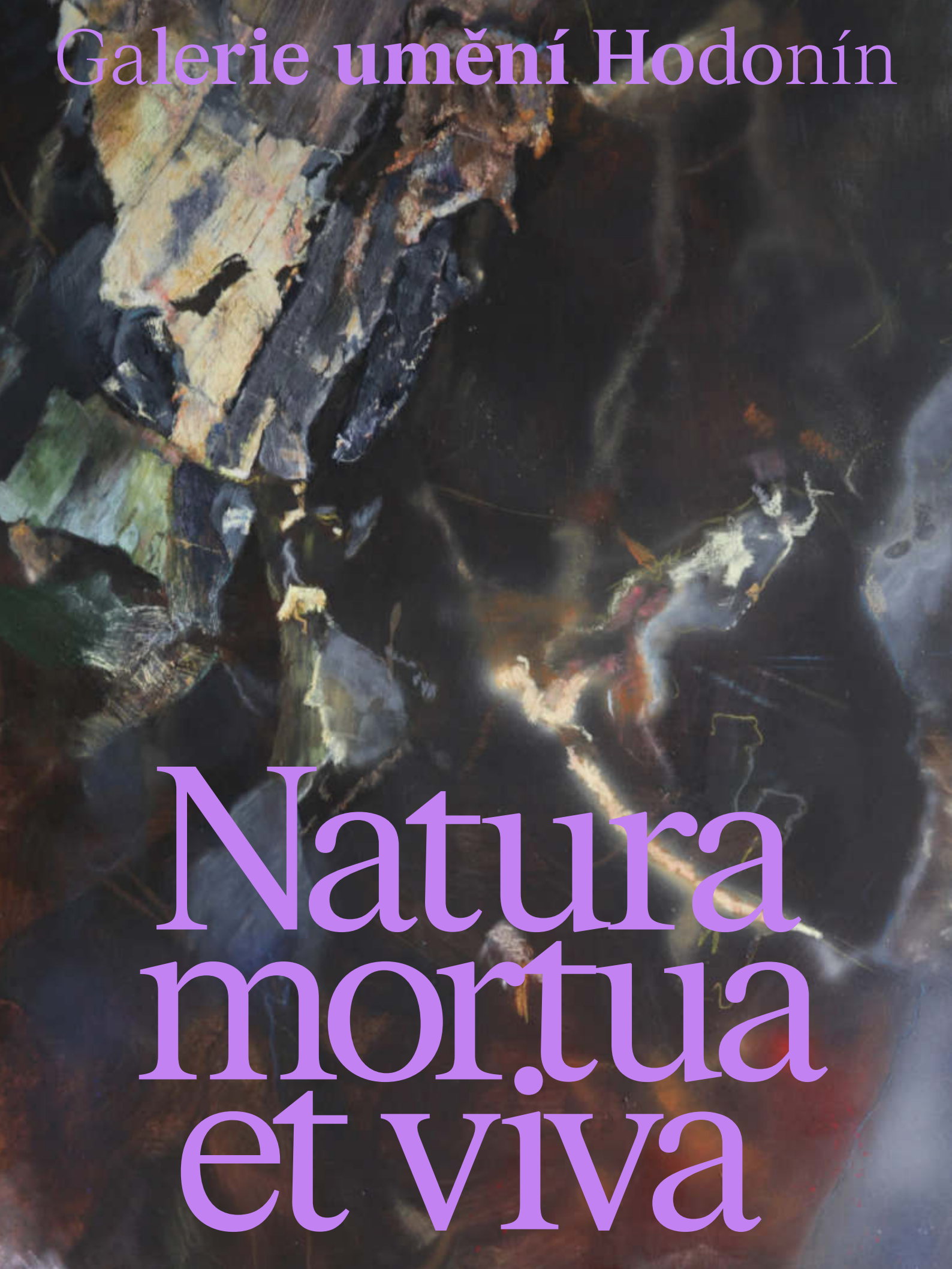

An abstract painting featuring a dark, textured background. In the upper left, there is a prominent, cracked, and layered structure in shades of brown, tan, and dark blue, resembling a skull or a piece of weathered wood. The overall composition is dark and moody, with a focus on texture and form.

Galerie umění Hodonín

Natura
mortua
et viva

Natura mortua et viva

Dušana
Vrbovská

*Příroda není povrch, ale hloubka.
A barvy jsou výrazem této hloubky na povrchu –
stoupají ze základů světa.*

Paul Cézanne

Tematickou orientaci aktuální tvorby mladé slovenské autorky Dušany Vrbovské signalizuje už samotný název výstavy. Počínaje magisterským studiem na Fakultě výtvarného umění Akademie umění v Banské Bystrici zaměřila se na osobitou malířskou traktaci organického světa přírody a jeho jedinečné metamorfózy v čase. Ideovou strategií tohoto programu v jádru přirozeně iniciovaly a iniciují až dosud především nepředstírané silné osobní vazby k samotnému fenoménu přírodního světa. Primárním motivačním podnětem se stává běžná procházka lesem, parkem, zahradou či jen periferií města.

Komorní obrazy Dušany Vrbovské však zdaleka nelze redukovat na víceméně prvoplánový emotivní záznam okamžiku, detailní malířský přepis senzuálního opojení na bázi lokálního podnětu. Navzdory optické euforii, zdánlivě formální reprodukci přitažlivého, ale víceméně konvenčního motivického prostředí, její díla v širších souřadnicích koncentrují v sobě hlubší, výrazně angažované významy. Především tlumočí univerzálnost zákonů a podob bytí. Naturální sféra zde alternuje přirozený časoprostor člověka. Periodicita jevového světa, procesuální mystika přírody je klasifikována jako jistá analogie tajemství lidského života. Je metaforickou reflexí na margo ambivalence naší vesmírné existence, kde se střídá recese s obrozením, pomíjivost se vzkříšením, dočasnost s věčností. Pohled, koncentrovaný na efemérnost chvíle, která netrvá dlouho, ale opět se objeví v nové přítomnosti v reinkarnované či recyklované podobě.

Autorčina tvorba motivuje diváka k úvahám o relativitě a závaznosti odvěkých sil, které navzdory širokému a neustále se rozpínajícímu technickému zázemí bezprostředně či nepřímo limitují status člověka jako integrální součásti živé přírody. V tomto smyslu Dušana Vrbovská akceptuje téma vedle vlastní malířské optiky ve více rozměrech současně – vedle estetického také v kontextu symbolickém a existenciálním s podtextem úsilí vzdorovat deziluzi, úpadku a zániku a naopak, zaměřit se na pozitivní obrodu. V pozadí navenek lyrické projekce fyto-genního světa nenásilně rezonují přirozeně i asociace nanejvýš aktuální – otázka míry člověka na tvorbě sociálního a zejména eko-systému.

Alchymie přírodních procesů, která se promítá do významové, obsahové i formální fyziognomie obrazu, je reflektována v dimenzi prostředí, času a klimatické situace: od jara do zimy koloběh odumírání a klíčení, vadnutí a kvetení, hnití a zrání, zániku a regenerace, konce a začátku... nekonečnosti bytí. Na ploše plátna autorka vizuálně identifikuje téma nejen na platformě analytického zkoumání těchto bipolárních motivicko-sujetových setkání a jejich osobitým situováním v souřadnicích obrazu, ale i exponovanou barevnou a světelnou atmosférou. Také mimořádným důrazem na roli minuciózního detailu, který koresponduje s precizní, staromistrovskou technikou malby. Přírodní děje, procesuální přeměny živé materie, růst a rozklad čistých organických hmot, zdánlivě banálních fragmentů nejrůznějších vegetativních struktur, monitoruje na bázi dvou vstupních protoimpulzů. Především cestou bezprostředního kontaktu, kdy jednotlivé naturální ready-made, posbírané přímo v původním terénu, sekundárně v ateliéru inscenuje do zátiší typu vanitas (proces odumírání, zániku). Jindy se opírá o zprostředkující úlohu digitálního záznamu autentické lokální mikrosituace, který následně malířský reinterpretuje na plátně (moment zrodu, růstu, obnovy).

Biochemické reakce či fyziologické děje, non-stop probíhající v naturálním prostoru, jejich latentní cyklický pohyb i neobvyklé, překvapivé transformace, jako by nacházely paralelu i v autorčině snaze o opakované zkoumání vlastních malířských limitů. Sofistikované malířské gesto, generované na bázi symbolicko-lyrických hodnot, balancuje mezi realismem a otevřenější, více abstrahovanou stopou. Naplno se projevuje autorčino zaujetí fenoménem detailu a jeho vizuálními a sémantickými souvislostmi v kontextu celého díla. Důraz, položený na detail mikrosvěta (list, květ, kůra, tráva, větev, strom, křoví, půda, dlažba, plot, zeď aj.), na druhé straně kontrastně vyvažuje uvolněnější rukopis se skvrnou, dokumentární věcnost, ostrou drobnopisnou definici následně vystřídá anonymní monolitická plocha nebo zamlžená konfigurace roztékajících a rozplývajících se tvarů, příležitostně i drobná struktura, metafyzické ticho paralyzuje pomyslný komentář.

Motivické i interpretační vztahy na obrazové ploše v rámci cyklu jsou přitom často projektovány v kontinuitně provázané skladbě do více variant. Průběžně, byť bez výrazných zlomových efektů, autorka rozšiřuje i samotný malířský arzenál, když v rámci mimetického zobrazení zkoumá, různě spojuje a experimentálně rozšiřuje technické resp. technologické skupenství své malby. Vícevrstvou ontogenezí jednotlivých obrazů, variováním motivických prvků a jejich reinterpretací, kombinováním postupů či přemalbou, se nakonec i vlastní dílo stává jakousi proměnnou, specifickou bioformou.

Božena Juričková

Bez názvu, 2022, akryl, olej na plátně, 25 × 30 cm

Bez názvu, 2022, olej na plátně, 90 × 130 cm

Každý roste v jiném čase, 2022, olej na plátně,
125 × 165 cm

Probuzení, 2021, akryl, olej na plátně, 50 × 60 cm

Růst, 2018, olej na plátně, 75 × 110 cm

Tep zimy, 2020, olej na plátně, 90 × 110 cm

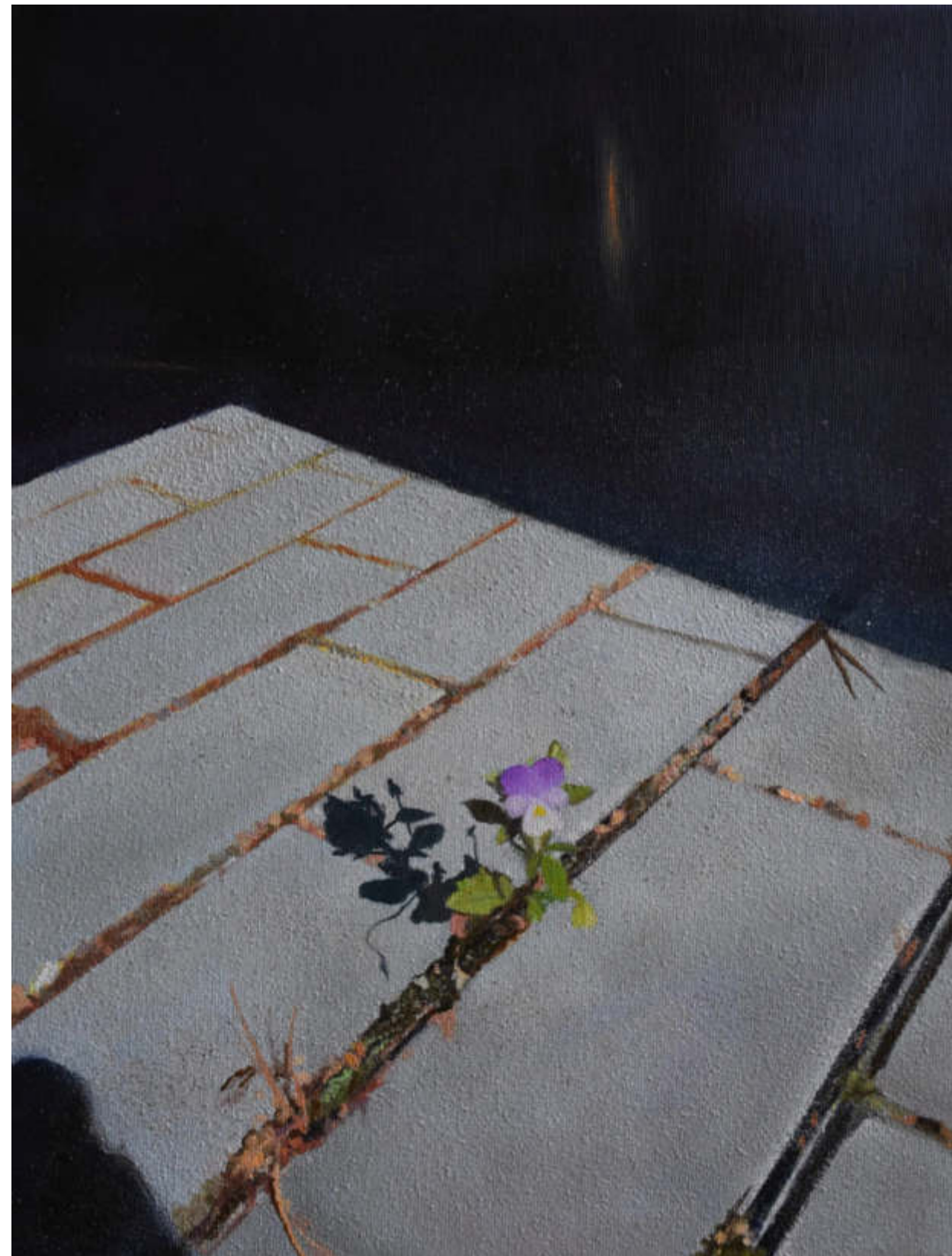
Vyjít na světlo, 2021, akryl, olej na plátně, 80 × 118 cm

Z cyklu *Listí II*, 2017, olej na sololitu, 25 × 30 cm

Z cyklu *Listí I*, 2017, olej na sololitu, 17 × 17 cm

Z cyklu *Najít cestu I*, 2024, olej na plátně, 40 × 30 cm

Z cyklu *Najít cestu III*, 2025, olej na dřevěné desce, 25 × 30 cm

Z cyklu *Najít cestu II*, 2024, olej na plátně, 25 × 30 cm

Z cyklu *Najít cestu IV*, 2025, olej na plátně,
40 × 30 cm

Natura morta II, 2018, olej na plátně, 30 × 40 cm

Natura morta IV, 2018, akryl, olej na plátně,
80 × 80 cm

Natura morta V, 2018, akryl, olej na plátně, 80 × 80 cm

Natura morta VI, 2018, akryl, olej na plátně,
40 × 40 cm

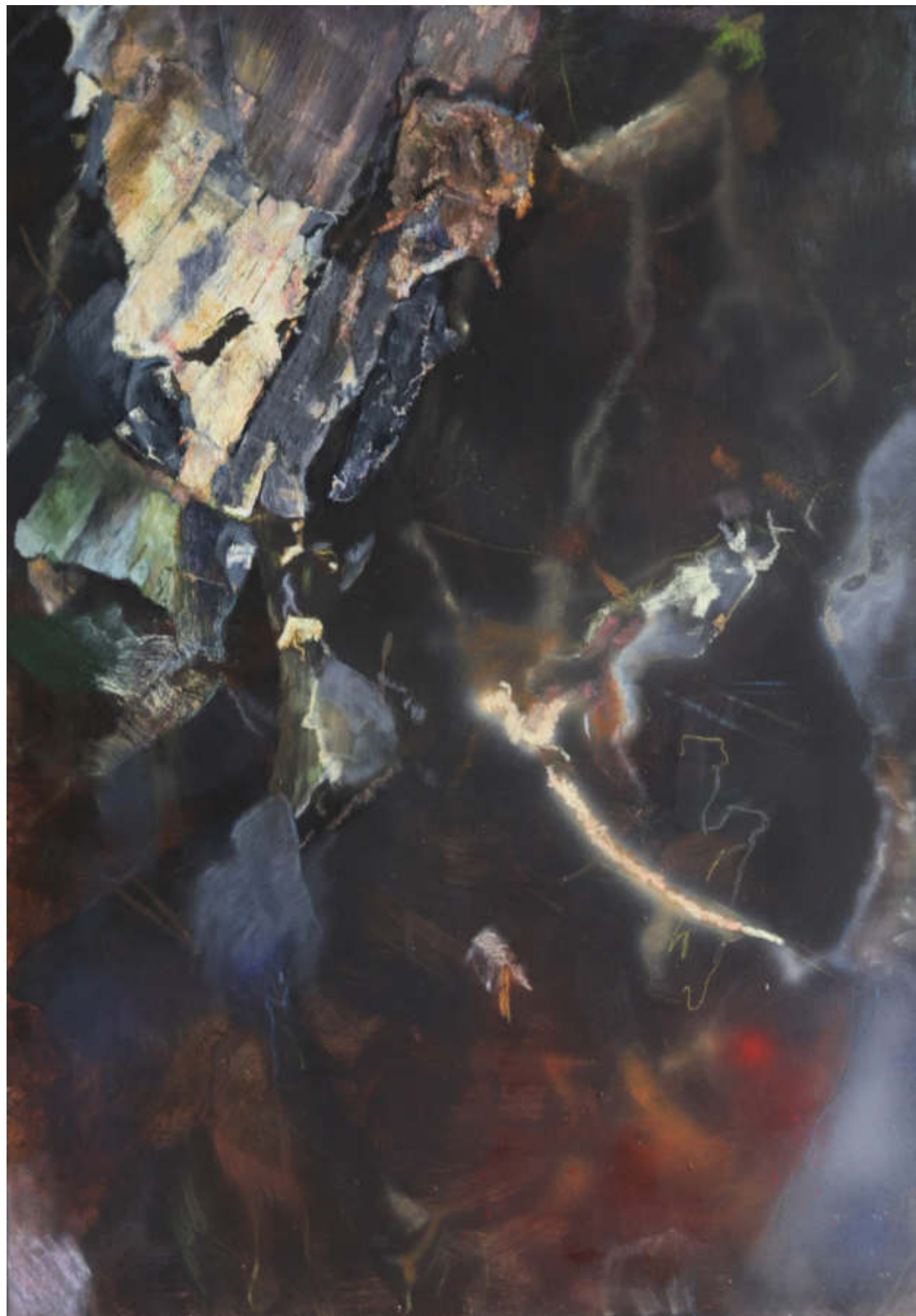
Z cyklu *Předzahrádka I*, 2023, akryl, olej na plátně,
55 × 73 cm

Z cyklu *Proměny živé hmoty I*, 2019, olej na plátně,
140 × 180 cm

Z cyklu *Proměny živé hmoty II*, 2019, olej na
plátně, 90 × 120 cm

Z cyklu *Proměny živé hmoty III*, 2019, olej na plátně, 100 × 70 cm

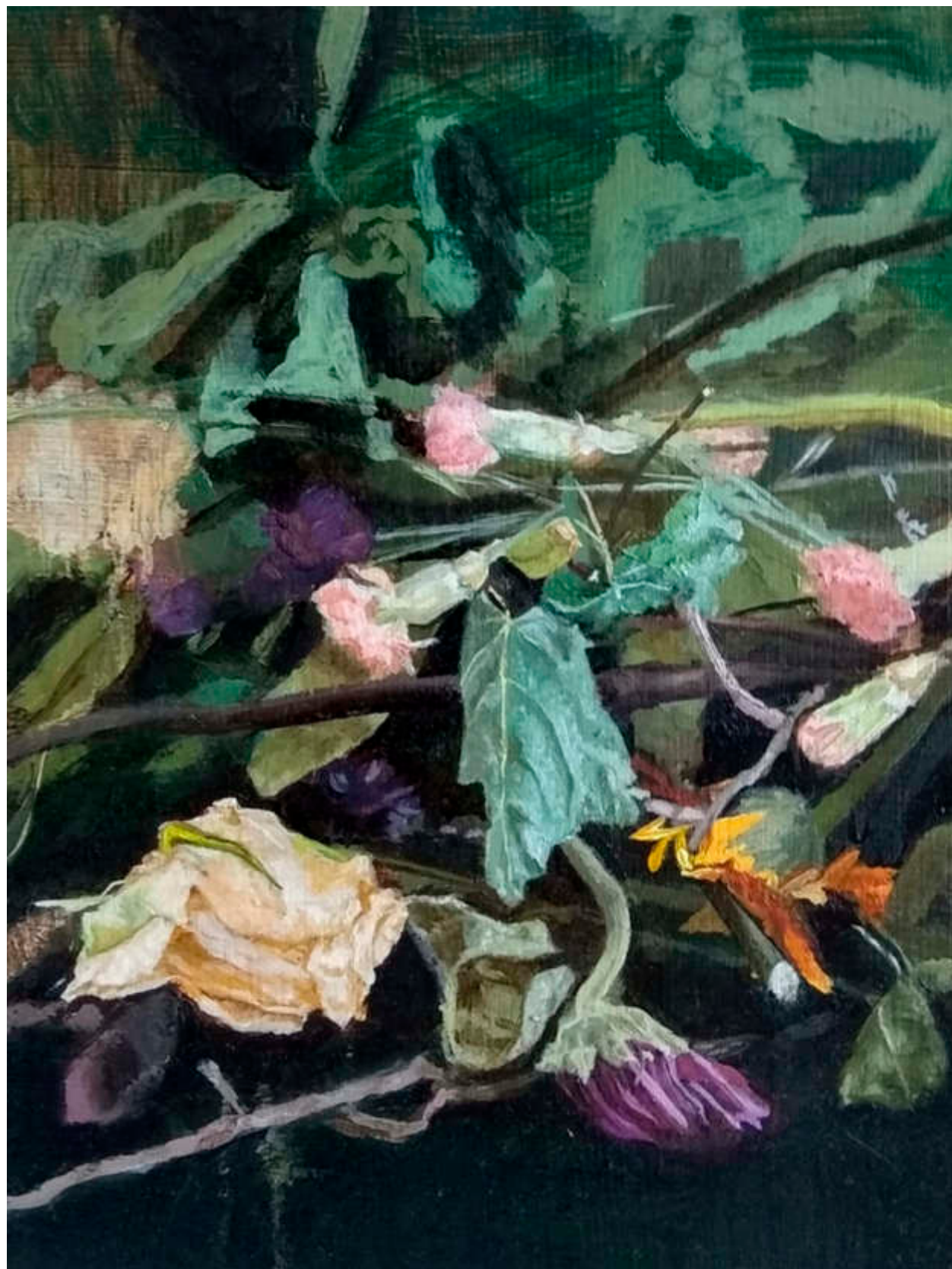
Z cyklu *Proměny živé hmoty IV*, 2019, olej na plátně, 18 × 24 cm

Z cyklu *Stíny I*, 2021, akryl, olej na plátně, 60 × 80 cm

Z cyklu *Stíny II*, 2021, akryl, olej na plátně, 100 × 145 cm

Z cyklu *Vadnutí I*, 2022, olej na dřevěné desce,
24 × 18 cm

Z cyklu *Vadnutí II*, 2022, olej na plátně, 25 × 30 cm

Seznam vystavených děl

- 1

Vyjít na světlo, 2021, akryl, olej, plátno, 80 × 118 cm
- 2

Stíny, 2021, akryl, olej, plátno, 100 × 145 cm
- 3

Z cyklu Vadnutí I., 2022, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 4

Z cyklu Vadnutí II., 2022, olej, plátno, 24 × 18 cm
- 5

Z cyklu Vadnutí III., 2022, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 6

Z cyklu Vadnutí IV., 2022, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 7

Z cyklu Vadnutí V., 2022, olej, plátno, 17 × 17 cm
- 8

Z cyklu Vadnutí VI., 2022, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 9

Bez názvu, 2022, olej, plátno, 90 × 130 cm
- 10

Bez názvu, 2022, akryl, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 11

Každý roste v jiném čase, 2022, olej, plátno, 125 × 165 cm
- 12

Ve stínu, 2023, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 13

Odkvétání, 2023, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 14

Z cyklu Předzahrádka I, 2023, akryl, olej, plátno, 55 × 73 cm
- 15

Z cyklu Najít cestu, 2024, olej, plátno, 25 × 30 cm
- 16

Z cyklu Najít cestu, 2024, olej, plátno, 24 × 18 cm
- 17

Z cyklu Najít cestu, 2024, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 18

Z cyklu Najít cestu, 2024, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 19

Bez názvu, 2025, olej, plátno, 45 × 60 cm
- 20

Z cyklu Najít cestu, 2025, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 21

Z cyklu Předzahrádka III, 2025, akryl, olej, plátno, 57 × 77 cm
- 22

Z cyklu Najít cestu, 2025, olej, plátno, 40 × 30 cm
- 23

Z cyklu Najít cestu, 2025, olej, plátno, 85 × 130 cm
- 24

Z cyklu Najít cestu, 2025, olej, drevo, 25 × 30 cm

Dušana Vrbovská, Mgr. art.
*11. 3. 1992, Skalica

Studium	Samostatné výstavy		
●	●		
2008–2012 Škola užitého výtvarnictví, Kremnica	2022 Proměny živé hmoty. Rozkvet Gallery, Banská Bystrica	2019 Akce Zúročení. Bývalé sídlo KV KSČ, Plzeň	2024 Summer convention. Station Gallery, Bratislava
2013–2017 bakalářské studium Akademie umění v Banské Bystrici, Fakulta výtvarných umění, Ateliér klasických malířských disciplín, prof. Ludovít Hološka, akademický malíř	2023 Okraj zorného pole. Koniareň Gallery, Trebišov	2019 Mladá paměť. Šopa Gallery, Košice	2024 Multiverzum. Považská galéria umenia, Žilina
2018–2019 magisterské studium Akademie umění v Banské Bystrici, Fakulta výtvarných umění, Otevřený ateliér malby, doc. Mgr. art. Rastislav Podoba, ArtD.	2024 Biomorphosis. Station Gallery, Bratislava	2019 VII. setkání umělců Záhoria. Záhorská galéria Jána Mudrocha, Senica	Ocenění ●
2016 studijní pobyt Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara, Ateliér malby, doc. Aleš Ogoun, akademický malíř	Kolektivní výstavy ●	2019 Obraz. Záhorská galéria Jána Mudrocha, Senica	2018 Finalistka soutěže Malba – cena nadace VÚB
	2017 Pracovní název: Bez názvu. Synagóga, Brezno	2020 Mise: Prostor. Kláštor Hieronymitánov, Štiavnické Bane	2023 Finalistka soutěže Malba – cena nadace VÚB
	2017 Pod povrchem. Kysucká galéria, Oščadnica	2021 Od Natura morta k Viva natura. Dot Contemporary art Gallery, Bratislava	
	2018 Malba 2018. Galéria Nedbalka, Bratislava	2022 Možnosti transcendence. Galerie výtvarného umění, Hodonín	
		2023 Malba 2023. Galéria Nedbalka, Bratislava	

Vydala Galerie výtvarného umění v Hodoníně,
příspěvková organizace Jihomoravského kraje,
k výstavě Dušana Vrbovská – Natura mortua et
viva

Projekt podpořilo Ministerstvo kultury ČR.

Text – Božena Juričková
Fotografie – archiv autorky
Grafická úprava – Nela Klímová
Tisk – Studio STKI s.r.o.
Náklad – 150 ks

ISBN: 978-80-85015-88-1

Na obálce: detail obrazu z cyklu *Proměny živé
hmoty III*, 2019, olej na plátně

